

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2024-04- Nr.
Į 2024-04-19 Nr. NV-913

DĖL NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS, VARTOJIMO PREVENCIJOS IR ŽALOS MAŽINIMO KLAUSIMAIS IKI 2035 METŲ ĮGYVENDINIMO 2024–2026 METŲ PLANO PATVIRTINIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų įgyvendinimo 2024–2026 metų plano patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas), patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. balandžio 19 d. išvadą Nr. NV-913 ir Strateginio valdymo grupės pateiktas pastabas (teikiamas patikslintas projektas su minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos padaliniais suderintas darbo tvarka).

Projektas įgyvendina Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. XIV-1982 (toliau – Darbotvarkė), nuostatas. Darbotvarkėje nustatyta, kad ji įgyvendinama trimis etapais, kuriems rengiami atitinkamų metų Darbotvarkės planai. Darbotvarkės planus rengia Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – NTAKD), kaip Darbotvarkės koordinatorius, ir SAM.

Projektu tvirtinamas Darbotvarkės planas yra pirmojo Darbotvarkės įgyvendinimo etapo trejų metų planas. Projektu siekiama Darbotvarkės tikslo – sukurti sveikesnę ir saugesnę visuomenę, kurioje kiekvienam žmogui siekiama padėti išvengti alkoholio, tabako ir narkotikų daromos žalos ar ją sumažinti, taip pat sudaromos galimybės rūpintis savo, šeimos ar bendruomenės narių sveikata, socialine ir ekonomine gerove.

Siekiant įgyvendinti Darbotvarkėje numatytus subalansuotos valstybės politikos narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės srityse tikslus, nustatytus pažangos uždavinius ir pasiekti poveikio rodiklių reikšmes, Darbotvarkės plane numatytos pažangos ir (ar) tęstinės veiklos priemonės, joms įgyvendinti suplanuoti asignavimai, jų poreikis, priemonių rezultato rodikliai bei jų reikšmės ir už priemonių įgyvendinimą atsakingi (dalyvaujantys) strateginio valdymo sistemos dalyviai.

Pažangos ir (ar) tęstinės veiklos priemonių įgyvendinimas padės inicijuoti pokyčius sprendžiant sisteminius klausimus **paklausos mažinimo** (prevencijos, ankstyvosios intervencijos, gydymo, psichologinės ir socialinės reabilitacijos bei reintegracijos priemonės), **pasiūlos mažinimo** (teisėtų ir neteisėtų psichoaktyviųjų medžiagų fizinio bei ekonominio prieinamumo ribojimo priemonės) ir **žalos mažinimo klausimus** (rizikos valdymo ir pagalbos priemonės narkotines ir psichotropines medžiagas vartojantiems asmenims ir prie žalos klausimų valdymo prisidedantys sprendimai baudžiamosios politikos srityje), apimančius ir naujus globalius iššūkius.

Igyvendinus Darbotvarkės plane nurodytus tarpinius 2025 metų poveikio rodiklius, laukiami teigiami pokyčiai, siekiant sveikesnės ir saugesnės visuomenės – sumažėjęs suvartojamo alkoholio kiekis, tenkantis 15 m. ir vyresniems gyventojams, daugiau nei trečdaliu sumažėjusi tabako gaminius rūkusiųjų per paskutinį mėnesį 15–64 m. gyventojų dalis, išlaikytas dvigubai mažesnis nei ES šalyse narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimas tarp 15–64 m. gyventojų. Elektroninių *cigarečių vartojimas* yra labai paplitęs tarp jaunų žmonių, todėl planuojama kad 15–16 metų amžiaus mokinių, bent kartą per paskutines 30 dienų rūkusių elektronines cigaretes, nuo 31 proc. (2019 m.) iki 2025 m. sumažės – 26 proc. Tarp kitų plane siektinų stebėsenos rodiklių – išaugęs pagalbos (gydymo, psichosocialinės reabilitacijos) prieinamumas, pakaitinio gydymo paslaugų prieinamumas, mažėjantis mirtingumas dėl su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimu susijusių priežasčių.

Darbotvarkės planai bus įgyvendinami per nacionalines plėtros programas ir strateginius veiklos planus.

Darbotvarkės planą įgyvendina SAM, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos kariuomenė, NTAKD, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Respublikinis priklausomybės ligų centras, Lietuvos Respublikos muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Lietuvos kalėjimų tarnyba, Lietuvos probacijos tarnyba, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Jaunimo reikalų agentūra ir Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.

Darbotvarkės planas prisideda prie Vyriausybės programos, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, įgyvendinimo.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje (toliau – TAIS).

Projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Projektu nėra iš esmės keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Projekte nėra sąvokų, kurios turi būti įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektą pagal minėtų institucijų pateiktą informaciją, pastabas ir pasiūlymus parengė NTAKD direktoriaus pavaduotoja Gražina Belian, tel. +370 706 68068 el. p. grazina.belian@ntakd.lt.

Projektas derinti buvo paskelbtas TAIS. Projektui tobulinti sulaukta pastabų ir siūlymų iš institucijų, kurių didžioji dauguma dalyvaus Darbotvarkės plano įgyvendinime. Teiktos pastabos ir siūlymai suderinti darbo tvarka, įvertinti Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos siūlymai, į kuriuos bus atsižvelgta vykdant atitinkamo pobūdžio veiklas (projektus) ir ateityje svarstant dėl galimų teisės aktų pakeitimų.

Atkreiptinas dėmesys, kad į Generalinės prokuratūros siūlymą – Nacionalinės darbotvarkės 4 tikslo 4.1. uždavinį „Kovoti su narkotikų rinkose veikiančiomis didelę riziką keliančiomis organizuotomis nusikalstamomis grupėmis, žlugdyti nusikalstamo verslo modelius, ypač tuos, kuriais padedama bendradarbiauti įvairioms organizuotoms nusikalstamoms grupėms, ir spręsti sąsajų su kitomis grėsmėmis saugumui klausimą“ papildyti nauja priemone – atsižvelgta tik iš dalies, argumentai pateikti pridedamoje derinimo pažymoje. Siekiant galutinai suderinti Generalinės prokuratūros siūlymą, 2024 m. kovo 12 d. vyko tarpinstitucinis pasitarimas su Generalinės prokuratūros, Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, NTAKD, SAM atstovais, tačiau tarp Generalinės prokuratūros ir Teisingumo ministerijos pozicijos suderinti nepavyko, Teisingumo ministerija pateikė raštu argumentus dėl dalinio atsižvelgimo, kurie yra išdėstyti derinimo pažymoje.

Atkreipiamė dėmesį, kad Darbotvarkės plano dalies priemonėms įgyvendinti ir numatytiems rodikliams pasiekti bus reikalingi papildomi valstybės biudžeto asignavimai. Preliminariais duomenimis, Darbotvarkės planui įgyvendinti per 2025–2027 m. laikotarpį papildomų lėšų poreikis sudaro 5 560 tūkst. eurų. Iš jų: SAM 1 tikslo 1.1 uždavinio 4 priemonei, 2 tikslo 2.1 uždavinio 2 ir 4 priemonėms, 6 tikslo 6.1 uždavinio 1 priemonei – preliminarus papildomų asignavimų poreikis – 1400 tūkst. eurų (2025 m.), 2052 tūkst. eurų (2026 m.); Teisingumo ministerijos 6 tikslo 6.3 uždavinio 2 priemonei – po 723 tūkst. eurų 2025 m. ir 2026 m.; Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 4 tikslo 4.1 uždavinio 1 priemonės 3 veiklai – 230 tūkst. eurų (2026 m.); Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 4 tikslo 4.1 uždavinio 1 priemonės 4 veiklai – 252 tūkst. eurų (2025 m.), 180 tūkst. eurų (2026 m.). Detalesnį lėšų poreikio pagrindimą nurodytos institucijos pristatys per 2025–2027 m. valstybės biudžeto derybas.

Rengiant Darbotvarkės plano projektą buvo organizuojami susitikimai, kuriuose dalyvavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) Strateginio valdymo grupės patarėja J. Martinonienė ir atitinkamai pagal veiklos sritis – Ministro Pirmininko patarėja Ž. Gudlevičienė, LRVK Strateginio valdymo grupės vadovė D. Žaromskytė, LRVK Socialinės politikos grupės patarėja A. Urbonienė, LRVK viešojo valdymo grupės vyresnysis patarėjas A. Norkevičius, SAM, NTAKD, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos (Lietuvos kariuomenės), Lietuvos probacijos tarnybos, Lietuvos kalėjimų tarnybos, Muitinės departamento, Policijos departamento, Respublikinio priklausomybės ligų centro atstovai ir Generalinės prokurorės pavaduotojas G. Ivanauskas. Susitikimai vyko 2023 m. birželio 20 d., rugpjūčio 29 d., lapkričio 8 d., 21 d., 30 d., gruodžio 5 d., 12 d., 2024 m. kovo 6 d., 13 d.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų įgyvendinimo 2024–2026 metų plano patvirtinimo“ projektas, 7 lapai.
2. Nacionalinės darbotvarkės plano projekto 1 priedas, Excel formatu.
3. Nacionalinės darbotvarkės plano projekto 2 priedas, Excel formatu.
4. Derinimo pažyma, 2 lapai.
5. Derinimo raštai, 45 lapai.

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys